

«Ազգային հանդուրժողականության և
անհանդուրժողականության դրսևորումները ՀՀ
միջնակարգ դպրոցներում դասավանդվող հայ
գրականության դասագրքերում»

Հետազոտող՝ Սոնա Մելիքջանյան



Kingdom of the Netherlands



ԵՎՐԱՍԻԱ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հետազոտության նպատակը

Դուրս բերել ՀՀ միջնակարգ դպրոցներում դասավանդվող «Հայ գրականություն» առարկայի դասագրքերում առկա ազգային հանդուրժողականության և անհանդուրժողականության դրսևորումները

Ուսումնասիրված նյութեր

«Հայ գրականություն» առարկայի 7-12
դասարանների դասագրքեր

Հետազոտության մեթոդ, չափման սանդղակ

- Տեքստերի կոնտենտ (բովանդակային) վերլուծություն
- Է. Բոգարդուսի սոցիալական հեռավորության չափման սանդղակ

(ան)հանդուրժողականության չափման Էմպիրիկ ինդիկատորներ

- ✓ հստակ առանձնացված ազգ (հայ, ռուս, թուրք...), տրվող բնութագրիչ,
- ✓ «մենք - նրանք», «մեզ - նրանց»,
- ✓ «ազգ», «ազգայնամոլություն», «ազգային»,
- ✓ «հայրենիք», «հայրենասիրություն»,
- ✓ «օտար», «օտարազգի»,
- ✓ «եվրոպական», «արևմտյան»,
- ✓ «արաբական», «արևելյան»,
- ✓ «համաշխարհային», «համամարդկային»:

Ազգություն	Տեքստերում բառի հանդիպման հաճախականություն	Դրական բնութագրիչների հաճախականություն	Բացասական բնութագրիչների հաճախականություն	Չեզոք բնութագրիչների հաճախականություն
Հայ, հայկական, հայոց	1176	96	3	1077
Ռուս, ռուսական	123	6	23	94
Թուրք, թուրքականա, օսմանացի	98	0	74	24
Պարսիկ, պարսկական	106	0	42	64
Վրացի, վրացական	23	2	2	19

Ազգություն	Տեքստերում բառի հանդիպման հաճախականություն	Դրական բնութագրիչների հաճախականություն	Բացասական բնութագրիչների հաճախականություն	Չեզոք բնութագրիչների հաճախականություն
Հույն, հունական	76	4	3	67
Իտալացի, հռոմեացի, իտալական	45	7	0	38
Ֆրանսիացի ֆրանսիական	45	3	0	42
Գերմանացի, գերմանական	26	5	4	17
Անգլիացի, անգլիական	8	0	0	8

Ազգություն	Տեքստերում բառի հանդիպման հաճախականություն	Դրական բնութագրիչների հաճախականություն	Բացասական բնութագրիչների հաճախականություն	Չեզոք բնութագրիչների հաճախականություն
Եվրոպական, եվրպացի, արևմտյան	53	14	9	30
Արաբական, արաբ, արևելյան	37	2	12	23

Ազգային (ան)հանդուրժողականության
ձևավորման
անուղղակի մեխանիզմներ

«Ազգ» և «ազգային»

- Հանդիպում են 262 անգամ
- Կիրառվում են հիմնականում հայ ազգի մասին խոսելիս
- Ազգ և ազգային բառերը դասագրքերում կիրառվում են ցույց տալու համար հայ ազգի նվաճումները և հայ ազգին պատկանելիության տարրերը

«Հայրենիք» և «հայրենաստիքություն»

- Հանդիպում է 213 անգամ
- Հայրենաստիքությունը ներկայացվում է իբրև բարձրագույն արժեք
- Հայրենաստիքությունը վերագրվում է միայն հայ դրական կերպարներին, գլխավոր հերոսներին

«Մենք-Դուք» / «Մեր-Ձեր»

Հանդիպում է 142 անգամ

Մենք խաղաղ էինք *մեր* լեռների պես,
Դուք հողմերի պես խուժեցիք վայրագ:
Մենք ձեր դեմ ելանք մեր լեռների պես,
Դուք հողմերի պես ոռնացիք վայրագ:
Բայց *մենք* հավերժ ենք *մեր* լեռների պես,
Դուք հողմերի պես կկորչեք վայրագ:

«Օտար» և «օտարագգի»

- Հանդիպում է 53 անգամ
- Այս բառերի միջոցով իրականացվում է հստակ տարբերակում հայ ազգի և մնացած ազգերի միջև

«Օտարը չի կանգնի մեզ համար: Մենք կարող ենք միայն ամենից շատ սիրել մեզ: Մենք ենք մեր ազգը: Մենք ենք մենք, ոչ թե *օտարն* է մենք...»

«Համաշխարհային», «համամարդկային»

- «Համաշխարհային» բառը հանդիպում է 51 անգամ հիմնականում «Համաշխարհային պատերազմ»-ի համատեքստում
- «Համամարդկային» բառը հանդիպում է 10 անգամ

	Ռուս	Իտալացի	Թուրք	Պարսիկ	Հրեա	Ալաններ	Հույն	Վրացի	Արաբ	Տաճիկ	Պերմանացի
Ամուսին/կին	1					1		1	2	1	1
Ընկեր	2	2			1		1				1
Հարևան	1				1						
Գործընկեր		1									1
Մի քաղաքի/գյուղի /շրջանի բնակիչ											
Նույն պետության քաղաքացի											
Տարբեր երկրների քաղաքացի			4	5							

Շնորհակալություն



Kingdom of the Netherlands



ԵՎՐԱՍԻԱ
ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ